

2022/2142(INI)

22.3.2023

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων

προς την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων

σχετικά με την εφαρμογή των ρητρών «γέφυρας» στις Συνθήκες της ΕΕ
(2022/2142(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Tineke Strik

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας αυξανόμενος αριθμός απειλών, μεταξύ άλλων ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η συνεχιζόμενη άνοδος του αυταρχισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, η διεκδικητική εξωτερική πολιτική της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, η κλιματική κατάσταση έκτακτης ανάγκης και ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19, αναδιαμορφώνουν ριζικά το άμεσο γεωπολιτικό περιβάλλον της ΕΕ και την ωθεί να διαδραματίσει ισχυρότερο και πιο συνεκτικό ρόλο στη διεθνή σκηνή· λαμβάνοντας υπόψη ότι, υπό το πρίσμα μιας πιθανής μελλοντικής διεύρυνσης της Ένωσης, η εσωτερική μεταρρύθμιση και η κατάργηση της ομοφωνίας γίνονται ακόμη πιο πιεστικές· λαμβάνοντας υπόψη ότι η παρούσα εκ των πραγμάτων απαίτηση ομοφωνίας του Συμβουλίου σε όλα τα θέματα που εμπίπτουν στον Τίτλο V της Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μειονεκτήματα της ΕΕ, καθώς επηρεάζει την ικανότητά της να δρα και την καθιστά ακατάλληλη για την αντιμετώπιση πολλών από τις σημερινές προκλήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι η μεταρρύθμιση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων της ΕΕ θα πρέπει, ως εκ τούτου, να αποτελέσει προτεραιότητα για τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα μπορεί να αντιδρά ταχύτερα στον πολλαπλασιασμό των νέων και αναδυόμενων προκλήσεων·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δυνατότητες για ταχεία, αποδοτική και αποτελεσματική δράση στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, της ασφάλειας και της άμυνας, όπως ορίζονται ιδίως στο άρθρο 48 παράγραφος 7 και στο άρθρο 31 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, πρέπει να αξιοποιηθούν λόγω της έλλειψης κοινής αντίληψης των απειλών και της νοοτροπίας στρατηγικής συνεργασίας και της έλλειψης πολιτικής βούλησης εκ μέρους των κρατών μελών·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ρήτρες «γέφυρας», οι οποίες ενεργοποιούνται με ομόφωνη ψηφοφορία του Συμβουλίου ή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την άμεση μετάβαση από την απαίτηση της ομοφωνίας στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής, με εξαίρεση τις αποφάσεις με στρατιωτικές επιπτώσεις ή τις αποφάσεις στον τομέα της άμυνας, γεγονός που θα ενίσχυε αμέσως την αποτελεσματικότητα της λήψης αποφάσεων στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό θα επιτρέψει στην ΕΕ να αντιδράσει ταχύτερα και αποφασιστικότερα στη δραματική αλλαγή στο ευρωπαϊκό περιβάλλον ασφάλειας λόγω του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση της ειδικής πλειοψηφίας θα μπορούσε επίσης να θωρακίσει την ΕΕ από πιέσεις τρίτων χωρών και τακτικές «διαίρει και βασίλευε»·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης έδειξε πως οι πολίτες επιθυμούν αποτελεσματικότερη λήψη αποφάσεων στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας μέσω της χρήσης ειδικής πλειοψηφίας αντί της

ομοφωνίας·

- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η τσεχική Προεδρία του Συμβουλίου απέστειλε επιστολή στα κράτη μέλη με κατάλογο συγκεκριμένων τομέων πολιτικής που θα μπορούσαν να υπαχθούν στο καθεστώς της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η τσεχική Προεδρία απαρίθμησε 11 συγκεκριμένες δράσεις στον τομέα των εξωτερικών υποθέσεων και στην Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) οι οποίες σχετίζονται με τα άρθρα 24, 27, 28, 29, 37, 39, 41, 42 και 44 ΣΕΕ·
1. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι στον τομέα της ΚΕΠΠΑ δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ποτέ ρήτρες «γέφυρας» λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης των κρατών μελών και σε αντίθεση με τη σαφή θέση του Κοινοβουλίου επί του θέματος και τις συστάσεις των πολιτών στο πλαίσιο της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης· είναι της άποψης ότι οι αναδυόμενες παγκόσμιες προκλήσεις και το άμεσο γεωπολιτικό περιβάλλον και η αστάθεια στον τομέα της ασφάλειας της Ένωσης, ιδίως ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, απαιτούν σαφώς από την ΕΕ να εγκρίνει ταχύτερες και αποδοτικότερες διαδικασίες λήψης αποφάσεων·
 2. πιστεύει ακράδαντα ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων βάσει ομοφωνίας του Συμβουλίου σε θέματα που εμπίπτουν στον Τίτλο V της ΣΕΕ είναι εξαιρετικά ανεπαρκής για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναδυόμενων διεθνών προκλήσεων και κρίσεων και για τη διαμόρφωση της προορατικής και αποφασιστικής εξωτερικής δράσης της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή· αναγνωρίζει ότι οι ρήτρες «γέφυρας» θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποδοτικότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ εάν ενεργοποιηθούν· είναι της άποψης, ωστόσο, ότι οι ρήτρες «γέφυρας» παρουσιάζουν σημαντικές αδυναμίες που απορρέουν από την απαίτηση ομοφωνίας για την ενεργοποίησή τους και ότι, ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η τροποποίηση της Συνθήκης· καλεί τα κράτη μέλη να επιδείξουν την πολιτική βούληση να περιορίσουν τη χρήση της ομοφωνίας ενεργοποιώντας τις ρήτρες «γέφυρας», καθώς και να υπερβούν την πρακτική της επιβολής βέτο σε θέματα που σχετίζονται με την εξωτερική δράση της Ένωσης με σκοπό την απόκτηση παραχωρήσεων σε μη συναφείς τομείς πολιτικής·
 3. παροτρύνει τη σουηδική και την επερχόμενη ισπανική και βελγική Προεδρία του Συμβουλίου να δώσουν αποτελεσματική συνέχεια στην πρωτοβουλία της τσεχικής Προεδρίας του Συμβουλίου, ξεκινώντας με την προσθήκη της χρήσης των ρητρών «γέφυρας» σε συγκεκριμένους τομείς της ΚΕΠΠΑ και της σχετικής εξωτερικής δράσης της Επιτροπής στην ημερήσια διάταξη της πρώτης συνόδου του Συμβουλίου μετά την έγκριση της παρούσας έκθεσης και τουλάχιστον μέχρι το τέλος της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου·
 4. υπενθυμίζει ότι το άρθρο 48 παράγραφος 7 και το άρθρο 31 παράγραφος 3 ΣΕΕ περιέχουν ρήτρες «γέφυρας» που μπορούν να καταστήσουν δυνατή τη μετάβαση από τη διαδικασία ψηφοφορίας με ομοφωνία στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία στους τομείς που εμπίπτουν στον Τίτλο V της ΣΕΕ· καλεί τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως τις ρήτρες «γέφυρας», ιδίως όσες περιέχονται στο άρθρο 31 παράγραφος 3 της ΣΕΕ χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, ιδίως στους τομείς προτεραιότητας·

5. παροτρύνει τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να εργάζονται για την οικοδόμηση κοινής αντίληψης για τις απειλές και στρατηγικής νοοτροπίας, παράλληλα με την πολιτική βούληση, και να μεταβούν, κατά προτεραιότητα, στο καθεστώς της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία για τη λήψη αποφάσεων σε ορισμένους τομείς της ΚΕΠΠΑ και στους σχετικούς τομείς εξωτερικής δράσης της Επιτροπής, ξεκινώντας εντός ενός έτους, μέσω της ενεργοποίησης των ρητρών «γέφυρας» για τους τομείς προτεραιότητας· επιμένει ότι αυτοί οι τομείς προτεραιότητας πρέπει να περιλαμβάνουν όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με τα καθεστάτα κυρώσεων της Ένωσης, ιδίως το παγκόσμιο καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τυχόν μέτρα που σχετίζονται με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, συμπεριλαμβανομένων των περιοριστικών μέτρων, της αμυντικής βοήθειας και της χρηματοδοτικής και οικονομικής στήριξης, καθώς και των ενδιάμεσων σταδίων της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ· παροτρύνει τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο μετάβασης στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία για ορισμένες αποφάσεις του Συμβουλίου που αφορούν την ΚΠΑΑ, με εξαίρεση τη ρήτρα αμοιβαίας άμυνας του άρθρου 42 παράγραφος 7 της ΣΕΕ, και για τη δημιουργία και ανάπτυξη στρατιωτικών αποστολών στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ που δεν περιλαμβάνουν εκτελεστική εντολή·
6. παροτρύνει το Συμβούλιο να κάνει μεγαλύτερη χρήση της ευελιξίας που προβλέπεται στο άρθρο 31 παράγραφος 2 ΣΕΕ· καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να διερευνήσει τη δυνατότητα έγκρισης μεγαλύτερου αριθμού αποφάσεων που σχετίζονται με την ΚΕΠΠΑ και τη σχετική εξωτερική δράση της Επιτροπής σύμφωνα με τα στρατηγικά συμφέροντα και τους στόχους της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 ΣΕΕ, τόσο εκείνες που αφορούν τις σχέσεις της ΕΕ με μια χώρα ή περιοχή, όσο και εκείνες που έχουν θεματικό χαρακτήρα και να επιτρέψει την ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία σύμφωνα με το άρθρο 31 παράγραφος 2 της ΣΕΕ·
7. καλεί τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, να κάνουν μεγαλύτερη χρήση της ενισχυμένης συνεργασίας στους τομείς της ΚΕΠΠΑ και της σχετικής εξωτερικής δράσης της Επιτροπής, και να εξετάσουν το ενδεχόμενο έκδοσης αποφάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις για την ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία που ορίζονται στα άρθρα 330 και 333 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)·
8. επιμένει ότι οποιαδήποτε ενεργοποίηση και εφαρμογή ρητρών «γέφυρας» όσον αφορά τον Τίτλο V της ΣΕΕ δεν πρέπει να καθυστερεί, ούτε να αποτελεί πρόσχημα για οποιαδήποτε έλλειψη πολιτικής βούλησης για να διευκολύνει, τη σύγκληση συνέλευσης με την ενεργοποίηση της διαδικασίας αναθεώρησης των Συνθηκών που προβλέπεται στο άρθρο 48 ΣΕΕ, με στόχο, μεταξύ άλλων, την κατοχύρωση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία για όλα τα θέματα που αφορούν την ΚΕΠΠΑ και τους σχετικούς τομείς εξωτερικής δράσης της Επιτροπής στις Συνθήκες·
9. επαναλαμβάνει την ανάγκη για ισχυρή κοινοβουλευτική εποπτεία της ΚΕΠΠΑ, της ΚΠΑΑ και της εξωτερικής δράσης της Επιτροπής για τη διασφάλιση της λογοδοσίας και της δημοκρατικής νομιμοποίησης· καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης να συνεργάζονται προδραστικά με το Κοινοβούλιο και να το τηρούν ενήμερο· δεσμεύεται να βελτιώσει την αποδοτικότητα των μηχανισμών εποπτείας του, ιδίως στις περιπτώσεις όπου αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη της λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου·

10. επαναλαμβάνει ότι, εν αναμονή της ενεργοποίησης των ρητρών γέφυρας και της πλήρους εφαρμογής της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία στους τομείς της ΚΕΠΠΑ και στους σχετικούς τομείς εξωτερικής δράσης της Επιτροπής, η επιλογή της επικοινωνιακής αποχής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 31 της ΣΕΕ θα πρέπει να χρησιμοποιείται συχνότερα για την υπέρβαση πιθανών αδιεξόδων που επιβάλλονται από τα κράτη μέλη·
11. ζητεί οι ρήτρες «γέφυρας» να χρησιμοποιούνται και για τους τομείς στους οποίους έχουν ανατεθεί αρμοδιότητες στην ΕΕ.

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία έγκρισης	22.3.2023
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 48 - : 10 0 : 2
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Włodzimierz Cimoszewicz, Michael Gahler, Kinga Gál, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Pedro Marques, Fulvio Martusciello, David McAllister, Βαγγέλης Μείμαράκης, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Δημήτρης Παπαδάκης, Κώστας Παπαδάκης, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Dragoș Tudorache, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Engin Eroglu, Γεώργιος Κύρτσος, Sergey Lagodinsky, Erik Marquardt, Pina Picierno, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos, Milan Zver
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παράγραφος 7 του Κανονισμού) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Annika Bruna, Clare Daly, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

48	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Fulvio Martusciello, Βαγγέλης Μείμαρράκης, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Engin Eroglu, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Γεώργιος Κύρτσος, Ilhan Kyuchyuk, Dragoș Tudorache, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Dietmar Köster, Margarida Marques, Pedro Marques, Sven Mikser, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Δημήτρης Παπαδάκης, Pina Picierno, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos
Verts/ALE	Alviina Alametsä, François Alfonsi, Sergey Lagodinsky, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz

10	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Annika Bruna, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Κώστας Παπαδάκης
PPE	Miriam Lexmann
The Left	Clare Daly, Manu Pineda, Mick Wallace

2	0
S&D	Sergei Stanishev, Elena Yoncheva

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή